

Společná obchodní politika – celní právo – zboží v tranzitu – fikce výroby – podmínky přijetí opatření celních orgánů v případech padělků nebo nedovolených napodobenin v tranzitu

Rozsudek ve spojených věcech C-446/09 a C-495/09

Koninklijke Philips Electronics NV v. Lucheng Meijing Industrial Company Ltd et al. (C-446/09) - předběžná otázka, kterou vznesl Rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen (Belgie)

Nokia Corporation v. Her Majesty's Commissioners of Revenue and Customs (C-495/09) - předběžná otázka, kterou vznesl Court of Appeal - Civil Division (Spojené království)

Rozsudek prvního senátu Soudního dvora EU z 1. prosince 2011

prof. JUDr. Richard Pomahač, CSc.

Právní rámec:

Nařízení č. 3295/94 ze dne 22. prosince 1994, kterým se stanoví opatření týkající se vstupu zboží porušujícího určitá práva duševního vlastnictví na území Společenství a jeho vývozu a zpětného vývozu z tohoto území

Nařízení č. 1383/2003 ze dne 22. července 2003 o přijímání opatření celních orgánů proti zboží podezřelému z porušení určitých práv duševního vlastnictví

Ke skutečnostem a průběhu řízení:

V obou případech, spojených ke společnému projednání, figurují údajné padělky nebo nedovolené napodobeniny, které se nacházely v celní situaci vnějšího tranzitu.

Ve věci C-446/09 (dále jen „věc Philips“) se žalobkyně v původním řízení domáhala toho, aby se na situaci vnějšího tranzitu použila tzv. fikce výroby, podle níž by se zacházelo se zbožím v tranzitu, které není zbožím Společenství, jako kdyby bylo vyrobeno v členském státě, v němž se nachází, a podléhalo by tudíž pravidlům ochrany duševního vlastnictví platným v tomto členském státě. Tímto způsobem by se obešla povinnost prokázat, že uvedené zboží bude uváděno na trh v Unii, což představuje v zásadě nevyhnutelnou podmínku pro získání ochrany jakéhokoli práva duševního vlastnictví. Ve věci C-495/09 (dále jen „věc Nokia“) britské celní orgány odmítly žádost o přijetí opatření ohledně zdánlivých padělků s odůvodněním, že toto zboží je určeno do Kolumbie a nejsou informace o tom, že by mělo být přesměrováno na trh Evropské unie.

Právní rámec obou případů je odlišný, a to v důsledku vývoje, k němuž došlo

v celní úpravě Unie. Ve věci Philips na skutkové okolnosti dopadá nařízení č. 3295/94, zatímco ve věci Nokia se použije nové nařízení č. 1383/2003. Případy se liší též podle druhu dotčeného práva duševního vlastnictví – autorská práva a zapsané vzory ve věci Philips a právo k ochranné známce ve věci Nokia.

V obou případech se skutkové okolnosti týkají zadržení zboží v situaci tranzitu celními orgány, avšak zatímco původní řízení ve věci Nokia se týká legality postupu britských celních orgánů, které ukončily zadržení zboží s tím, že neexistuje aktuální nebo reálné porušení uplatňované ochranné známky, věc Philips vyvolala předběžnou otázku ve fázi, kdy se po přijetí opatření belgických celních orgánů držitel údajně porušeného práva duševního vlastnictví obrátil na soud, aby rozhodl o skutečné existenci tohoto porušení a vyvodil z toho odpovídající důsledky.

Předběžné otázky:

Je čl. 6 odst. 2 písm. b) nařízení č. 3295/94 ustanovením sjednoceného práva Společenství, které je pro soud členského státu závazné a znamená toto ustanovení, že soud nesmí při svém posouzení zohlednit, že se zboží nachází v dočasném uskladnění nebo tranzitu, nýbrž musí vycházet z fikce, že zboží bylo vyrobeno v tomto členském státě, a poté na základě práva tohoto členského státu musí rozhodnout o tom, zda toto zboží porušuje dotyčné právo duševního vlastnictví? (C-446/09)

Může zboží označené ochrannou známkou Společenství, které není zbožím Společenství a které podléhá celní kontrole v některém členském státě a nachází se v tranzitu z třetího státu do jiného třetího státu, představovat "padělky" ve smyslu čl. 2 odst. 1 písm. a) nařízení č. 1383/2003, neexistuje-li důkaz nasvědčující tomu, že toto zboží bude uvedeno na trh v Evropské unii buď v souladu s celním režimem, nebo v důsledku protiprávního přesměrování? (C-495/09)

Z odůvodnění rozsudku:

Podstatou otázek předkládajících soudů, které je třeba přezkoumat společně, je, zda zboží pocházející ze třetího státu, které je napodobeninou výrobku chráněného v Unii právem z ochranné známky nebo kopií výrobku chráněného v Unii autorským prá-

vem, právem s ním souvisejícím nebo (průmyslovým) vzorem může být kvalifikováno jako padělky nebo nedovolené napodobeniny ve smyslu nařízení č. 1383/2003, a před jeho vstupem v platnost nařízení č. 3295/94, pouze na základě toho, že vstoupilo na celní

území Unie, aniž tam bylo propuštěno do volného oběhu. (49)

Režim tranzitu a režim uskladňování v celním skladu se vyznačují, jak vyplývá z článků 91, 92 a 98 celního kodexu, přepravou zboží mezi celními úřady, respektive uskladněním zboží ve skladu pod celním dohledem. Tyto operace zcela zjevně nelze jako takové považovat za prodej zboží v Unii (srov. rozsudek ve věci C-115/02, *Rioglass a Transremar*, ECR 2003, I-12705, bod 27). Soudní dvůr z těchto okolností opakovaně vyvodil, že zboží propuštěné do režimu s podmíněným osvobozením od cla nemůže pouze z důvodu tohoto propuštění porušovat práva duševního vlastnictví platná v Unii (srov. rozsudek ve věci C-23/99, *Komise v. Francie*, ECR 2000, I-7653, body 42 a 43). (55-56)

K porušení uvedených práv naopak může dojít, pokud je zboží pocházející ze třetího státu v průběhu propuštění do režimu s podmíněným osvobozením od cla na celním území Unie, nebo i před jeho vstupem na toto území, předmětem obchodního úkonu směřujícího vůči spotřebitelům v Unii, jako je prodej, nabídka prodeje nebo reklama (srov. rozsudky ve věci C-405/03, *Class International*, ECR 2005, I-8735, bod 61, jakož i ve věci C-324/09, *L'Oréal a spol.*, ECR 2011, bod 67). (57)

S ohledem na riziko podvodného přesměrování zboží, které je dočasně uskladněno na celním území Unie nebo přes toto území přechází, ke spotřebitelům v Unii, na které již Soudní dvůr upozornil (srov. rozsudek ve věci C-383/98, *Polo v. Lauren*, ECR 2000, I-2519, bod 34), je třeba uvést, že vedle existence obchodního úkonu, který již směřuje vůči těmto spotřebitelům, mohou vést k tomu, že celní orgány

členských států zadrží zboží představující napodobeniny a kopie navržené do režimu s podmíněným osvobozením od cla, i jiné okolnosti. (58)

Pokud jde o indicie, které musí mít k dispozici uvedený orgán, aby pozastavil propuštění zboží nebo je zadržel ve smyslu čl. 6 odst. 1 nařízení 3295/94 a čl. 9 odst. 1 nařízení č. 1383/2003, stačí, jak uvedl generální advokát v bodech 96 a 97, jakož i 110 a 111 svého stanoviska, aby existovaly skutečnosti, které mohou vzbudit podezření. Takovou skutečnost může představovat to, že určení zboží není uvedeno, ačkoliv požadovaný režim s podmíněným osvobozením od cla takový údaj vyžaduje, neexistence přesných nebo věrohodných informací o totožnosti nebo adrese výrobce nebo odesílatele zboží, chybějící spolupráce s celními orgány nebo objevení dokumentů nebo korespondence týkajících se dotčeného zboží a nasvědčujících tomu, že může dojít k jeho přesměrování ke spotřebitelům v Unii. Jak uvedl generální advokát v bodě 106 svého stanoviska, takové podezření musí každopádně vyplývat z okolností dané věci. Kdyby totiž uvedené podezření a z něj vyplývající opatření mohla být založena pouze na abstraktním závěru, že podvodné přesměrování ke spotřebitelům v Unii nelze teoreticky vyloučit, veškeré zboží nacházející se v režimu vnějšího tranzitu nebo uskladňování v celním skladu by mohlo být zadrženo bez sebemenšího konkrétního náznaku nesrovnalostí. Taková situace by mohla vést k tomu, že přijímání opatření celních orgánů členských států bude svévolné a nepřiměřené. (61-62)

V tomto ohledu je třeba vzít v úvahu, že napodobeniny a kopie zboží pocházející z třetího státu a přepravované do

jiného třetího státu mohou být v souladu s normami v oblasti duševního vlastnictví platnými v každém z těchto dvou států. S ohledem na hlavní cíl společné obchodní politiky, uvedený v článku 131 SES, jakož i v článku 206 SFEU a spočívající v rozvoji světového obchodu postupným odstraněním omezení mezinárodního obchodu, je podstatné, aby toto zboží mohlo přejít přes území Unie z jednoho třetího státu do druhého, aniž této transakci brání, třeba jen dočasným zadržením, celní orgány členských států. Právě taková překážka by vznikla, kdyby nařízení č. 3295/94 a č. 1383/2003 byla vykládána v tom smyslu, že zboží v režimu tranzitu je možné zadržet bez sebe-menší indicie nasvědčující tomu, že může být podvodně přesměrováno ke spotřebitelům v Unii. (63)

Na rozdíl od rozhodnutí celních orgánů dočasně zadržet zboží prostřednictvím zadržení podle čl. 6 odst. 1 nařízení č. 3295/94 a čl. 9 odst. 1 nařízení č. 1383/2003 nemůže být rozhodnutí ve věci samé ve smyslu čl. 6 odst. 2 písm. b) nařízení č. 3295/94 a čl. 10 prvního pododstavce nařízení č. 1383/2003 přijato na základě podezření, ale musí vycházet z přezkumu toho, zda existuje důkaz porušení uplatňovaného práva. V tomto ohledu je třeba mít za to, že v případě, kdy soudní či jiný orgán příslušný k vydání rozhodnutí ve věci samé konstatuje porušení uplatňovaného práva duševního vlastnictví, jsou jedinými celně schválenými určeními, která pro dotčené zboží přicházejí v úvahu, jeho zničení nebo přenechání. To vyplývá z článku 2 nařízení č. 3295/94 a článku 16 nařízení č. 1383/2003, vykládaných společně s článkem 4 celního kodexu, přičemž

článek 11 a článek 18 uvedených naříze-ní dále upřesňují, že za porušení těchto nařízeních musí být stanoveny účinné a odrazující sankce. (68-69)

Proto, jak tvrdí správně vláda Spojeného království a česká vláda, jakož i Komise, orgán příslušný k vydání rozhodnutí ve věci samé nemůže kvalifikovat jako padělky a nedovolené napodobeniny zboží, u něhož má celní orgán podezření na porušení práva duševního vlastnictví platného v Unii, ale u něhož není po přezkumu věci samé prokázáno, že je určeno k prodeji v Unii. (70)

Pokud jde o důkazy, které musí mít k dispozici orgán příslušný k vydání rozhodnutí ve věci samé, aby mohl konstatovat, že napodobeniny nebo kopie, které vstoupily na celní území Unie, aniž tam byly propuštěny do volného oběhu, mohou porušit právo duševního vlastnictví platné v Unii, je třeba uvést, že takový důkaz může představovat zejména prodej zboží zákazníkovi v Unii, nabídka prodeje nebo reklama určená spotřebitelům v Unii nebo také existence dokumentů či korespondence týkajících se dotčeného zboží a prokazujících, že je plánováno jeho přesměrování ke spotřebitelům v Unii. (71)

Účinnost boje proti nelegálním transakcím není oslabena tím, že celní orgán, který zadržel zboží, je povinen toto opatření ukončit kdykoliv orgán příslušný k vydání rozhodnutí ve věci samé konstatuje, že nebylo řádně prokázáno, že zboží je určeno k prodeji v Unii. V tomto ohledu je třeba uvést, že ukončení zadržení zboží provedeného na základě nařízení č. 3295/94 a č. 1383/2003 nijak neznamená, že toto zboží bude nadále mimo celní dozor. Z článku 37 celního kodexu a provádě-

děcích ustanovení k němu totiž vyplývá, že každá etapa režimu s podmíněným osvobozením od cla, jako je režim vnějšího tranzitu, musí být sledována a dokumentována celními orgány členských států a jakákoliv významnější odchylka od údajů uvedených v celním prohlášení může vést k přijetí opatření uvedených orgánů v souvislosti se zbožím. Boji proti nelegálním transakcím nebrání ani okolnost, že se držitel práva duševního vlastnictví nemůže obrátit na orgán příslušný k vydání rozhodnutí ve věci samé, pokud hospodářské subjekty odpovědné za přítomnost dotčeného zboží na celním území Unie zatajily svou totožnost (srov. rozsudek ve věci C-223/98, *Adidas*, ECR, 1999, I-7081, bod 27). V tomto ohledu je třeba připomenout, že celní právo Unie stanoví zásadu, podle které musí být veškeré zboží určené k propuštění do celního režimu uvedeno v celním prohlášení (srov. rozsudek ve věci C-138/10, *DP grup*, ECR 2011, bod 33). Jak vyplývá z článku 59 celního kodexu a jeho prováděcích ustanovení, celní prohláše-

ní, které je neidentifikovatelné z toho důvodu, že je v něm zatajeno jméno nebo adresa deklaranta nebo jiných relevantních hospodářských subjektů, bude mít za následek, že nelze platně svolit k propuštění zboží pro účely stanovené požadovaným celním režimem. Jestliže nedostatek věrohodných informací o totožnosti nebo adrese odpovědných hospodářských subjektů přetrvává, může být kromě toho zboží na základě článku 75 téhož kodexu zabaveno. (73-75)

Nařízení č. 3295/94 a č. 1383/2003, jejichž výklad předkládající soud požaduje, se týkají pouze boje proti vstupu zboží porušujícího práva duševního vlastnictví na území Unie. V zájmu správného řízení rizik pro zdraví a bezpečnost spotřebitelů je třeba upřesnit, že pravomoci a povinnosti celních orgánů členských států ve vztahu ke zboží představujícím taková rizika musí být posouzeny na základě jiných ustanovení unijního práva, jako jsou články 56, 58 a 75 celního kodexu. (77)

Z výroku SDEU:

Nařízení č. 3295/94 a nařízení č. 1383/2003 musí být vykládána v tom smyslu, že:

- zboží pocházející ze třetího státu, které je napodobeninou výrobku chráněného v Evropské unii právem z ochranné známky nebo kopií výrobku chráněného v Unii autorským právem, právem s ním souvisejícím nebo (průmyslovým) vzorem nemůže být kvalifikováno jako padělky nebo nedovolené napodobeniny ve smyslu uvedených nařízení pouze na základě toho, že vstoupilo na celní území Unie v režimu s podmíněným osvobozením od cla;

- toto zboží může naproti tomu uvedené právo porušovat, a být tak kvalifikováno jako padělky nebo nedovolené napodobeniny, je-li prokázáno, že je určeno k prodeji v Evropské unii, přičemž takový důkaz je dán, zejména ukáže-li se, že uvedené zboží bylo předmětem prodeje zákazníkovi v Unii nebo nabídky či

reklamy určené spotřebitelům v Unii, nebo pokud z dokumentů či korespondence týkajících se dotčeného zboží vyplývá, že je plánováno jeho přesměrování ke spotřebitelům v Unii;

- aby mohl orgán příslušný k vydání rozhodnutí ve věci samé užitečně přezkoumat existenci takového důkazu a dalších znaků porušení uplatňovaného práva duševního vlastnictví, musí celní orgán, k němuž byla podána žádost o přijetí opatření, jakmile má k dispozici indicie umožňující podezření na existenci uvedeného porušení, pozastavit propuštění uvedeného zboží nebo je zadržet, a

- mezi takové indicie může patřit zejména skutečnost, že určení zboží není uvedeno, ačkoliv požadovaný režim s podmíněným osvobozením od cla takový údaj vyžaduje, neexistence přesných nebo věrohodných informací o totožnosti nebo adrese výrobce nebo odesílatele zboží, chybějící spolupráce s celními orgány nebo objevení dokumentů nebo korespondence týkajících se dotčeného zboží a nasvědčujících tomu, že může dojít k jeho přesměrování ke spotřebitelům v Evropské unii.

Poznámky:

Vnější tranzit je režimem s podmíněným osvobozením od cla, který podle čl. 91 odst. 1 písm. a) celního kodexu umožňuje přepravu mezi dvěma místy v rámci celního území Společenství zboží, které není zbožím Společenství, aniž by toto zboží podléhalo dovozním clům a dalším poplatkům nebo obchodněpolitickým opatřením. Jak upřesnil rozsudek ve věci C-383/98, *Polo v. Lauren*, ECR 2000, I-2519 v bodu 34, tento vnější tranzit je založen na právní fikci, neboť vše probíhá, jako kdyby toto zboží, které není zbožím Společenství, nikdy nevstoupilo na území členského státu.

Další fikcí, tzv. fikcí výroby se podrobně zabýval ve svém stanovisku generální advokát Pedro Cruz Villalón, když zdůraznil, že tato fikce nemůže být vytvořena na základě znění čl. 6 odst. 2 písm. b) nařízení č. 3295/94. Skutečnost, že v souladu s tímto ustanovením má příslušný orgán při rozhodování ve věci samé použít stejná kritéria, která platí pro posouzení, zda zboží vyrobené v dotčeném členském státě porušuje práva držitele, vůbec neznamená, že se zbožím, které není zbožím Společenství, v situaci tranzitu má být ve všech ohledech nakládáno, jako kdyby bylo zbožím protiprávně vyrobeným v dotčeném státě.

Shodně argumentovala i Komise, když ukazovala, že touto formulací zákonodárce Unie usiloval o podpůrné stanovení kolizní normy, která umožňuje určit hmotněprávní pravidlo, jež má příslušný orgán použít pro rozhodnutí ve věci samé, a tak posoudit, zda došlo k porušení duševního vlastnictví. Jde o přirozené použití zásady teritoriality, k němuž se vyjádřily i rozsudky ve věci C-3/91, *Exportur*, ECR 1992, I-5529, bod 12, jakož i ve věci C-9/93, *IHT Internationale Heiztechnik a Danzinger*, ECR 1994, I-2789, bod 22.

Jak dále podrobně rozvedl generální advokát, fikce výroby není slučitelná ani s novou judikaturou v této oblasti, která vyplývá z rozsudků ve věci C-405/03, *Class International*, ECR 2005, I-8735 a ve věci C-281/05, *Montex Holdings*, ECR 2006, I-10881.

V případě *Class International* SDEU rozhodl, že směrnice 89/104 a nařízení č. 40/94 musejí být vykládány v tom smyslu, že majitel ochranné známky nemůže bránit pouhému vstupu původního zboží označeného touto ochrannou známkou, které nebylo dosud uvedeno na trh ve Společenství uvedeným majitelem nebo s jeho souhlasem, do Společenství v celním režimu vnějšího tranzitu nebo v celním režimu uskladňování v celním skladu. V takových případech by příslušelo majiteli ochranné známky předložit důkaz o okolnostech odůvodňujících výkon práva zákazu tím, že prokáže buď propuštění zboží, které není zbožím Společenství, označeného jeho ochrannou známkou, do volného oběhu, nebo nabídku, nebo prodej tohoto zboží, které s sebou nezbytně nesou jeho uvedení na trh ve Společenství.

V rozsudku *Montex Holdings* bylo rozhodnuto, že čl. 5 odst. 1 a 3 směrnice 89/104 musí být vykládán v tom smyslu, že majitel ochranné známky může zakázat v členském státě, ve kterém je tato ochranná známka chráněna, tranzit zboží označeného ochrannou známkou a propuštěného do režimu vnějšího tranzitu s určením do jiného členského státu, ve kterém taková ochrana neexistuje, pouze v případě, že je toto zboží předmětem aktu třetí osoby provedeného během jeho propuštění do režimu vnějšího tranzitu, který s sebou nezbytně nese jeho uvedení na trh v uvedeném členském státě tranzitu.

Naproti tomu ve starší judikatuře, kterou představují zejména rozsudky ve věci C-383/98, *Polo v. Lauren*, ECR 2000, I-2519 a ve věci C-60/02, *Montres Rolex*, ECR 2004, I-651 lze nalézt určitou podporu teze o fikci výroby. Jak v rozsudku *Polo v. Lauren*, tak v rozsudku *Montres Rolex* Soudní dvůr rozhodl, že celní nařízení z roku 1994 je použitelné na zboží, které není zbožím Společenství, jež se nachází v členském státě v situaci tranzitu do třetího státu, bez zvláštního odkazu na nezbytnost prokázat jeho určení pro trh Společenství. Soudní dvůr si byl tohoto nesouladu vědom, a proto se snažil objasnit, že závěry novějších rozsudků nejsou zpochybněny předcházející judikaturou (srov. zejména body 35 až 40 rozsudku *Montres Rolex* a body 38 až 45 stanoviska generálního advokáta Madura v téže věci).

Prejudikatura:

C-3/91, *Exportur*, ECR 1992, I-5529

C-9/93, *IHT Internationale Heiztechnik a Danzinger*, ECR 1994, I-2789

C-223/98, *Adidas*, ECR, 1999, I-7081

C-383/98, *Polo v. Lauren*, ECR 2000, I-2519

Z JUDIKATURY SOUDNÍHO DVORA EVROPSKÉ UNIE

C-23/99, Komise v. Francie, ECR 2000, I-7653
C-60/02, Montres Rolex, ECR 2004, I-651
C-115/02, Rioglass a Transremar, ECR 2003, I-12705
C-405/03, Class International, ECR 2005, I-8735
C-281/05, Montex Holdings, ECR 2006, I-10881
C-324/09, L'Oréal a spol., ECR 2011
C-138/10, DP grup, ECR 2011

Přístup k dokumentům orgánů EU – výjimky vztahující se k ochraně cílů vyšetřování, obchodních zájmů, právního poradenství a rozhodovacího procesu orgánů – povinnost dotčeného orgánu provést konkrétní a individuální přezkum obsahu dokumentů, kterých se týká žádost o přístup

Rozsudek ve věci C-404/10 P

Komise v. Éditions Odile Jacob SAS – kasační opravný prostředek na zrušení rozsudku Tribunálu Evropské unie ve věci T-237/05, Éditions Jacob SAS v. Komise (ECR 2010, II-2245)

Rozsudek třetího senátu Soudního dvora EU z 28.června 2012

prof. JUDr. Richard Pomahač, CSc.

Právní rámec:

Nařízení č. 1049/2001 o přístupu veřejnosti k dokumentům Evropského parlamentu, Rady a Komise

Nařízení č. 139/2004 o kontrole spojování podniků

Ke skutečnostem a průběhu řízení:

Začátkem roku 2005 informoval generální ředitel pro hospodářskou soutěž společnost Odile Jacob, že jí nemohou být poskytnuty požadované dokumenty, protože se na ně vztahují výjimky stanovené v čl. 4 odst. 2 první až třetí odrážce a v čl. 4 odst. 3 druhém pododstavci nařízení č. 1049/2001 a protože neexistuje převažující veřejný zájem na jejich zpřístupnění.

V následně vydaném rozhodnutí Komise identifikovala dokumenty, na které se vztahuje žádost o přístup, a poskytla jejich podrobný seznam, s výjimkou korespondence, která byla obsažena přibližně ve dvaceti složkách s tím, že by sestavení podrobného seznamu představovalo nepřiměřenou administrativní zátěž. Kromě toho upřesnila, které z požadovaných dokumentů vůbec nemá k dispozici. Dále Komise zamítla přístup k požadovaným dokumentům z důvodu, že byly vypracovány v rámci řízení o kontrole spojování podniků. Komise měla za to, že pro případ, že by Tribunál zrušil rozhodnutí o slučitelnosti, by Komise musela přijmout nové rozhodnutí, a tudíž obnovit vyšetřování. Cíl tohoto vyšetřování by byl ohrožen, kdyby písemnosti vyhotovené nebo obdržené v rámci dotčeného řízení byly zveřejněny v tomto stadiu. Obecně měla Komise za to, že by zpřístupnění informací, které jí byly poskytnuty v rámci řízení o kontrole spojování podniků, narušilo atmosféru důvěry a spolupráce nastolenou mezi Komisí a dotčenými stranami, která je pro shromáždění potřebných informací nezbytná.

Komise rovněž zvážila možnost přiznat společnosti Odile Jacob částečný přístup k dotčeným dokumentům podle čl. 4 odst. 6 nařízení č. 1049/2001 a tuto možnost vyloučila vzhledem k velkému počtu požadovaných dokumentů. Určení částí těchto dokumentů, které by mohly být předány, by podle Komise zapříčinilo nepřiměřenou administrativní zátěž ve vztahu k zájmu veřejnosti na přístupu k dílčím částem, které by byly výsledkem tohoto postupu. Kromě toho Komise v uvedeném rozhodnutí tvrdila, že zpřístupnění uvedených dokumentů neodůvodňuje žádný převažující veřejný zájem, neboť se žádost o přístup opírá o obranu zájmů společnosti Odile Jacob ve sporu před Tribunálem, což je obrana spadající pod soukromý, nikoli veřejný zájem.

Odile Jacob podala 17. června 2005 žalobu na zrušení sporného rozhodnutí Komise a byla částečně úspěšná, protože Tribunál rozsudkem ze dne 9. června 2010 ve věci T-237/05 napadené rozhodnutí v určitém rozsahu zrušil.

Svůj kasační opravný prostředek opřela Komise o dva hlavní důvody. První se týkal chybného výkladu nařízení č. 1049/2001 v tom, že Tribunál při výkladu výjimek upravených v článku 4 tohoto nařízení nezohlednil ustanovení nařízení č. 4064/89. Druhý důvod kasačního opravného prostředku, který sestává z pěti částí, vycházel z chybného výkladu čl. 4 odst. 2 a 3 nařízení č. 1049/2001. První část se týká povinnosti provést konkrétní a individuální přezkum každého dokumentu uvedeného v žádosti o přístup. Druhá část se týká chybného výkladu čl. 4 odst. 2 třetí odrážky tohoto nařízení, který upravuje výjimku vycházející z ochrany cílů vyšetřování. Předmětem třetí části je nesprávný výklad čl. 4 odst. 2 první odrážky uvedeného nařízení, upravujícího výjimku týkající se ochrany obchodních zájmů. Čtvrtá část se vztahuje k chybnému výkladu čl. 4 odst. 3 druhého pododstavce tohoto nařízení upravujícího výjimku související s ochranou rozhodovacího procesu. Pátá část vychází z nesprávného výkladu čl. 4 odst. 6 nařízení č. 1049/2001, který upravuje právo částečného přístupu.

Z odůvodnění rozsudku:

Je nesporné, že ve své žalobní odpovědi předložené Tribunálu uplatnila Komise výjimku týkající se ochrany cílů vyšetřování, upravenou v čl. 4 odst. 2 třetí odrážce nařízení č. 1049/2001, jako odůvodnění toho, proč odmítla zveřejnit sporné dokumenty. Ačkoli Komise v této žalobní odpovědi výslovně necitovala nařízení č. 4064/89, není pochyb o tom, že se vyšetřovací činnosti dovo-

lávané Komisí týkaly správního řízení o spojování podniků, na které se vztahuje toto nařízení. To vyplývá z prvního dopisu společnosti Odile Jacob ze dne 27. ledna 2005, která Komisi požádala o přístup k dokumentům týkajícím se správního řízení, v němž bylo přijato rozhodnutí o slučitelnosti. Je proto třeba konstatovat, že otázka propojení nařízení č. 4064/89 s naříze-

ním č. 1049/2001 nepozměňuje předmět sporu a musí být Soudním dvorem přezkoumána. (105 - 106)

Podle judikatury Soudního dvora platí, že i když má nařízení č. 1049/2001 za cíl přiznat veřejnosti co nejširší právo na přístup k dokumentům orgánů, přesto podléhá s ohledem na režim výjimek upravených v článku 4 tohoto nařízení určitým omezením založeným na důvodech veřejného či soukromého zájmu (srov. rozsudek ve věci C-139/07 P, *Komise v. Technische Glaswerke Ilmenau*, ECR 2010, I-5885, bod 51). (111)

Unijní orgán může pro účely posouzení žádosti o přístup k dokumentům, které má k dispozici, zohlednit vícero důvodů pro odepření přístupu uvedených v článku 4 nařízení č. 1049/2001. V projednávaném případě se proto Komise mohla pro účely odepření přístupu ke sporným dokumentům legitimně opřít o několik důvodů najednou. Pokud jde o dokumenty, které si mezi sebou vyměnily Komise a oznamující strany či třetí osoby, je nesporné, že dotčené dokumenty skutečně spadají pod vyšetřování ve smyslu čl. 4 odst. 2 třetí odrážky nařízení č. 1049/2001. Kromě toho vzhledem k cíli řízení o kontrole spojování podniků, které spočívá v ověření toho, zda spojení poskytuje oznamujícím stranám tržní sílu, která je způsobilá značně ovlivnit hospodářskou soutěž, shromažďuje Komise v rámci takového řízení citlivé obchodní informace týkající se obchodních strategií zúčastněných podniků, číselných údajů o prodeích, jejich podílů na trhu či jejich obchodních vztahů, takže přístup k dokumentům týkajícím se takového řízení o kontrole může narušit ochranu obchodních zájmů uvedených podniků. Výjimky týkající

se ochrany obchodních zájmů a cílů vyšetřování jsou tedy v projednávaném případě úzce propojeny. K odůvodnění odepření přístupu k dokumentu samozřejmě nestačí, že tento dokument v zásadě spadá pod činnost nebo zájem, které jsou uvedeny v čl. 4 odst. 2 nařízení č. 1049/2001, jelikož dotýčný orgán musí rovněž vysvětlit, jak by přístup k tomuto dokumentu mohl konkrétně a skutečně narušit zájem chráněný výjimkou stanovenou v tomto článku. Tento orgán se však v tomto ohledu může opřít o obecné domněnky použitelné na některé kategorie dokumentů, protože na žádosti o zpřístupnění týkající se dokumentů téže povahy je možno použít podobné obecné úvahy (srov. výše uvedený rozsudek *Komise v. Technische Glaswerke Ilmenau*, body 53 a 54). (113-116)

Kdyby jiné osoby než ty, kterým je umožněn přístup ke spisu právními předpisy upravujícími řízení o kontrole spojování podniků, nebo osoby, jež by se mohly považovat za dotčené, které však nevyužily svého práva na přístup k informacím nebo jimž bylo toto právo odepřeno, byly oprávněny k přístupu k dokumentům týkajícím se takového řízení na základě nařízení č. 1049/2001, byl by zpochybněn režim zavedený touto právní úpravou. Pro účely výkladu výjimek upravených v čl. 4 odst. 2 první a třetí odrážky nařízení č. 1049/2001 měl tedy Tribunál uznat, že existuje obecná domněnka, podle níž by zpřístupnění dokumentů, které si vyměnila Komise a podniky v průběhu řízení o kontrole spojování podniků, v zásadě narušilo jak ochranu cílů vyšetřování, tak ochranu obchodních zájmů podniků zúčastněných v takovém řízení (srov. výše uvedený

rozsudek *Komise v. Technische Glaswerke Ilmenau*, bod 61). (122-123)

Vzhledem k povaze zájmů chráněných v rámci kontroly spojování je nutno konstatovat, že závěr uvedený v předchozím bodě tohoto rozsudku platí nezávisle na otázce, zda se žádost o přístup týká již ukončeného řízení o kontrole či řízení, které ještě probíhá. Zveřejnění citlivých informací týkajících se hospodářských činností dotčených podniků totiž může porušit jejich obchodní zájmy bez ohledu na to, zda probíhá řízení o kontrole. Kromě toho by perspektiva takového zveřejnění po ukončení řízení o kontrole mohla mít negativní vliv na ochotu podniků spolupracovat v případě, kdy toto řízení probíhá. (124)

Podle čl. 4 odst. 7 nařízení č. 1049/2001 se výjimky týkající se obchodních zájmů nebo citlivých dokumentů mohou uplatňovat po dobu třiceti let nebo i po uplynutí této doby, je-li to nezbytné. To nevylučuje možnost prokázat, že existuje převažující veřejný zájem odůvodňující zpřístupnění tohoto dokumentu podle čl. 4 odst. 2 nařízení č. 1049/2001 (srov. výše uvedený rozsudek *Komise v. Technische Glaswerke Ilmenau*, bod 62). (125-126)

Situace, která vedla k vydání rozsudku ve věci C-506/08 P, *Švédsko v. My Travel a Komise*, ECR 2011 byla zcela jiná. Tehdy bylo v okamžiku podání žádosti o přístup k interním dokumentům vyhotoveným v rámci správního řízení o kontrole spojování podniků rozhodnutí Komise týkající se dotčeného spojení zrušeno, a to rozsudkem Tribunálu, který nabyl právní moci, když proti němu nebyl podán kasační opravný prostředek, a Komise po vydání tohoto zrušujícího rozsudku nezača-

la znovu jednat za účelem případného přijetí nového rozhodnutí týkajícího se uvedeného spojení. Avšak v situaci, jaká nastala v projednávaném případě, kdy dotčený orgán by mohl v závislosti na výsledku soudního řízení přistoupit k obnovení vyšetřování pro účely případného přijetí nového rozhodnutí o dotčeném spojení, je třeba připustit existenci obecné domněnky, podle níž povinnost zpřístupnit v průběhu tohoto řízení interní zprávy by vážně narušila rozhodovací proces. (129-130)

Je také třeba zdůraznit, že v bodech 84 a 85 rozsudku ve spojených věcech C-514/07 P, C-528/07 P a 532/07 P *Švédsko a spol. v. API a Komise*, ECR 2010, I-8533 Soudní dvůr judikoval, že omezení uplatnění zásady transparentnosti ve vztahu k soudní činnosti sledují účel spočívající v zaručení toho, aby výkon práva na přístup k dokumentům orgánů nenarušoval ochranu soudního řízení. Podle názoru Soudního dvora ochrana tohoto řízení znamená, že musí být zajištěno dodržování zásad rovnosti zbraní, jakož i řádného výkonu spravedlnosti. Soudní dvůr v bodě 87 uvedeného rozsudku dodal, že zpřístupnění dokumentů jedním z účastníků řízení by mohlo narušit nezbytnou rovnováhu mezi stranami sporu, tedy rovnováhu, která je základem zásady rovnosti zbraní, neboť by povinnosti zpřístupnění podléhal pouze orgán, jehož se týká žádost o přístup k dokumentům, nikoli všichni účastníci řízení. (132)

Pokud jde o tvrzení vycházející z chybného výkladu čl. 4 odst. 6 nařízení č. 1049/2001 týkajícího se práva částečného přístupu, je třeba uvést, že dokumenty, na které se tyto domněnky vztahují, nepodléhají povinnosti celkového či částečného zpřístupnění jejich

obsahu. Podobné úvahy platí mimo jiné i pro odmítnutí částečného zpřístupnění právního stanoviska. (133-134)

V souladu s čl. 61 prvním pododstavcem druhou větou statutu Soudního dvora Evropské unie může Soudní dvůr v případě zrušení napadeného rozsudku vydat sám konečné rozhodnutí ve věci, pokud to stav soudního řízení dovoluje. Je třeba uvést, že v projednávaném případě tomu tak je. (139)

Na podporu své žaloby vznesla společnost Odile Jacob čtyři žalobní důvody vycházející z neprovedení konkrétního a individuálního přezkumu sporných dokumentů, ze zjevně nesprávného posouzení Komise při uplatnění výjimek stanovených v čl. 4 odst. 2 a 3 nařízení č. 1049/2001, z porušení práva na alespoň částečný přístup ke sporným dokumentům a z porušení zásady proporcionality vyplývajícího z nevyvážení uplatňovaných výjimek s převažujícím veřejným zájmem odůvodňujícím zpřístupnění uvedených dokumentů. (140)

Vzhledem k prvnímu a druhému žalobnímu důvodu platí, že Komise mohla v projednávaném případě na základě čl. 4 odst. 2 první a třetí odrážky nařízení č. 1049/2001 odepřít přístup ke všem sporným dokumentům týkajícím se řízení o kontrole dotčených spojení podniků, které jsou uvedeny v žádosti o přístup podané společností Odile Jacob na základě tohoto nařízení, a to bez předchozího konkrétního a individuálního přezkumu těchto dokumentů. Protože ze žaloby nevyplývají skutečnosti, které by mohly vyvrátit obecné domněnky, nemůže společnost

Odile Jacob tvrdit, že Komise měla provést konkrétní a individuální přezkum sporných dokumentů, takže je nutno první a druhý žalobní důvod odmítnout. (141-142)

Z předchozích úvah, jakož i z bodů 133 a 134 tohoto rozsudku vyplývá, že třetí žalobní důvod vycházející z porušení práva na alespoň částečný přístup ke sporným dokumentům, se stává irelevantním. (143)

U čtvrtého žalobního důvodu vycházejícího z porušení zásady proporcionality, jež vyplývá z nevyvážení uplatňovaných výjimek s převažujícím veřejným zájmem odůvodňujícím zpřístupnění sporných dokumentů, je třeba zdůraznit, že Komise ve sporném rozhodnutí měla za to, že zájem, jehož se dovolává společnost Odile Jacob byl jednoznačně soukromý, nikoli veřejný. V této souvislosti je třeba uvést, že podle čl. 4 odst. 2 poslední věty a odst. 3 nařízení č. 1049/2001 může mít před nutností chránit zájmy uvedené v odst. 2 a 3 tohoto článku přednost pouze převažující veřejný zájem. Společnost Odile Jacob přitom ve svém návrhu na zahájení řízení výslovně uvedla okolnost, podle níž by jí sporné dokumenty umožnily lépe uplatnit své argumenty v žalobách na neplatnost, které podala proti rozhodnutí o slučitelnosti a o schválení. Tato společnost tedy neprokázala žádný převažující veřejný zájem odůvodňující zpřístupnění sporných dokumentů, a je proto třeba tento důvod zamítnout jako neopodstatněný. (144-146)

Z výroku SDEU:

Body 2 až 6 výroku rozsudku Tribunálu Evropské unie ze dne 9. června 2010 ve věci T-237/05, *Éditions Jacob v. Komise* se zrušují.

Žaloba podaná Tribunálu Evropské unie, jejímž předmětem je zrušení rozhodnutí Komise D (2005) 3286 ze dne 7. dubna 2005 v části, v níž byla zamítnuta žádost společnosti *Éditions Odile Jacob SAS* o zpřístupnění dokumentů týkajících se řízení o kontrole spojování podniků, se zamítá.

Poznámky:

Případ souvisí s věcí C-551/10 P, jakož i se spojenými věcmi C-553/10 P a C-554/10 P, které se týkají řízení o kontrole spojování podniků, jehož předmětem je nabytí aktiv souvisejících s vydavatelskou činností.

Česká republika se ve sporu o zpřístupnění dokumentů postavila na stranu Komise s tím, že zásada přístupu k dokumentům orgánů není zásadou absolutní a že podléhá určitým omezením, jako je dodržení profesního tajemství nebo obchodního tajemství účastníků řízení. Proto je nezbytné, aby byl přístup k dokumentům obsahujícím informace vyhrazen žadatelům o přístup, kteří jsou v určitém rozsahu dotčeni a kteří prokázali dostatečný zájem, a to zvláště s ohledem na to, že v oblasti spojování podniků může zpřístupnění dokumentů značně zvýhodnit konkurenty podniku, který je účastníkem řízení, na trhu.

To v obecné rovině nezpochybňoval ani Tribunál, jehož verdikt však v přezkumu neobstál. Tribunál totiž vycházel ze zjištění, že i kdyby uvedené dokumenty mohly spadat do působnosti výjimek z přístupu k informacím, z odůvodnění napadeného rozhodnutí Komise nebylo patrné, že Komise provedla konkrétní a individuální přezkum požadovaných dokumentů. Argument Komise, že individuální odůvodnění by mohlo porušit chráněný zájem a že podrobné odůvodnění ve vztahu k obsahu dokumentu by mohlo zpřístupnit informace chráněné některou z výjimek stanovených nařízením č. 1049/2001, Tribunál odmítnul. Podle jeho názoru nelze připustit, že by v oblasti spojování podniků byla korespondence mezi Komisí a zúčastněnými stranami považována za zjevně spadající pod výjimku týkající se ochrany obchodních zájmů. Tato výjimka se sice může případně uplatnit na některé z dokumentů vytvořených Komisí nebo na některé z dokumentů, které jí byly předány, to však nutně neplatí pro všechny dokumenty nebo celé znění těchto dokumentů.

Prejudikatura:

C-67/91, *Asociación Española de Banca Privada a spol.*, ECR 1992, I-4785

C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C 250/99 P až C 252/99 P a C-254/99 P, *Limburgse Vinyl Maatschappij a spol. v. Komise*, ECR 2002, I-8375

Z JUDIKATURY SOUDNÍHO DVORA EVROPSKÉ UNIE

T-198/03, Bank Austria Creditanstalt v. Komise, ECR 2006, II-1429

T-474/04, Pergan Hilfsstoffe für industrielle Prozesse v. Komise, ECR 2007, II-4225

C-450/06, Varec, ECR 2008, I-581

C-139/07 P, Komise v. Technische Glaswerke Ilmenau, ECR 2010, I-5885

C-514/07 P, C-528/07 P a 532/07 P Švédsko a spol. v. API a Komise, ECR 2010, I-8533

C-28/08 P, Komise v. Bavarian Lager, ECR 2010, I-6055

C-506/08 P, Švédsko v. My Travel a Komise, ECR 2011

Poznámky:
